

Høringsuttalelse om Nasjonale indikatorer for norske universitets- og høyskolebibliotek

Norsk fagbibliotekforening (NFF) takker for muligheten til å delta i ABM-utviklings høring om forslag til nye indikatorer for norske universitets- og høyskolebibliotek, som vi fikk i brev av 11.08.2009.

NFF har registrert at ressurser i fagbibliotek er i endring. Mer og mer blir elektronisk tilgjengelig. Innenfor det elektroniske materialet har vi en overgang fra passordbaserte tjenester til materiale i åpne, institusjonelle arkiv, og andelen av gratis tilgjengelige nettressurser er økende. Bibliotekarere er sentrale i utviklingen av nettressurser, som etter hvert kan endre på institusjonenes bruk.

Utvalget som står bak indikatorene har lagt ned et stort og viktig arbeid for å identifisere målbare indikatorer for tre hovedområder: "Ressurser/Tilgang/Infrastrukturutvikling", "Bruk" og "Økonomi". Her er flere indikatorer vi er kjent med fra tidligere som data som årlig avleveres til ABM-statistikk. NFF er spesielt opptatt av om de foreslåtte indikatorene fanger opp nye ressurstyper, arbeidsoppgaver og utviklingsområder i fagbibliotekene. Indikatorene inneholder noen av de nye trekkene. Vi drøfter indikatorene underveis.

"Ressurser/ Tilgang / Infrastrukturutvikling"

Indikatorene 9, 10 og 11 peker på områder som er under utvikling.

9. Andelen av rapporterte vitenskapelige publikasjoner deponert i institusjonens åpne arkiv (Open Access)
10. Andelen av bibliotekansattes tid brukt til elektronisk publisering
11. Andelen av bibliotekansattes tid brukt på organisert undervisning.

NFF vil peke på at 9 og 10 har som mål å kartlegge om en får lagt om ressurstilgangen til universiteter og høyskoler i Norge, i samarbeid med institusjonene. Regjeringen har som mål at flere forskere skal publisere i institusjonenes åpne arkiv. Kunne en indikator til settes inn her, for å måle bruk av bibliotekansattes tid til møter med institusjonens øvrige ansatte for å få til en fagfelleverdert, åpen tilgang til forskningsressurser?

Indikator 11 skal beregnes slik at en telling av årsverk brukt til undervisning skal beregnes i forhold til antall årsverk i biblioteket.

SPØRSMÅL: Hvem er i dag ansatt i et fagbibliotek? Flere steder er nye kategorier personale med – skal en utelate noen, hvis AV og IT er integrert i organisasjonen?

NFF kan tenke seg en beregning av årsverk som ikke er veid mot øvrig personale, blant annet fordi det ser bedre ut med positive tall i stedet for knøttsmå brøker.

Indikator 11 inneholder mange elementer, som samarbeid med andre institusjonsansatte, nyutvikling, og møtevirksomhet i tillegg til selve undervisningen. Indikatoren måler den endelige effekten dette, men ikke innsatsen, som kan være forskjellig. Å arbeide i team for å lage ny undervisning, som pilotkurs, krever mange ekstra timer av en bibliotekar. Tettere samarbeid med faglige ansatte er ønsket, men det avtegnes ikke i indikatorsettet.

”Bruk”

Flere av disse indikatorene er gode, siden man via dem får dokumentert bruk av elektroniske informasjonskilder. Her kunne man med fordel hatt en egen indikator for bruk av elektroniske ressurser fra åpne institusjonsarkiv. Den måtte knyttes til indikator 3, Bruk av bibliotekets digitale samlinger: søk i elektroniske informasjonskilder. Å etablere måling av åpne ressurser kan kreve tellinger i de enkelte arkivene, noe som kan være vanskelig. I tillegg står det faktisk i høringsdokumentet, på s. 24, at ”Nedlasting av artikler fra elektroniske informasjonsressurser som er gratis telles ikke.” Her vil NFF påpeke at dette kan hindre en registrering av overgang til bruk av åpne kilder.

Indikator 7, Antall veiledningsspørsmål per årsverk, forklarer at”... den skal omfatte spørsmål vedrørende fakta, dokumenter eller anbefalinger til kilder. Omfatter alle innkommende veiledningsspørsmål fra målgruppen en gitt periode, enten det er fysisk i biblioteket, e-post, telefon eller online (chat)...Omfatter ikke ”Bestill en bibliotekar” .” NFF forstår ikke hvorfor denne tjenesten skal holdes unna registreringen. Vi kunne faktisk tenkt oss at den teller med, alternativt at en skiller ut en ny indikator som teller veiledning som følge av bestillingsmåter online, som e-post, chat eller ”Bestill en bibliotekar”.

Det er positivt med indikator 8 under ”Bruk”, Bruk av arbeidsplasser.

Ellers er NFF spesielt fornøyd med indikator 9, Bruk av bibliotekets samlinger i skriftlige oppgaver.

”Økonomi”

NFF vil peke på at Stortingsmelding 23 (2008-2009), Bibliotekmeldingen, framhevet at en må finne en nasjonal løsning for tilgang til elektroniske forskningsressurser. Fortsatt er det viktig at institusjonenes bibliotek får kostnadene for digitale forskningsressurser fram i lyset. Statsbudsjettet for 2010 ga ingen løsning for nasjonale lisenser for slikt materiale. Hvert enkelt institusjonsbibliotek må derfor arbeide for å få dekning for materiale som institusjonenes forskere trenger.

Parallelt må ansatte i Universitets- og høgskolebibliotek arbeide for å sikre at åpne institusjonsarkiv blir tatt i bruk. Ved siden av indikatorene 1. – 7. under ”Økonomi” trengs derfor en indikator for å måle hvordan bruk av ”åpent institusjonsarkiv”-materiale påvirker økonomien positivt.

Avsluttende kommentarer

NFF vil peke på at indikatorene er best tilpasset til et fagbibliotek som arbeider med skriftlig materiale, trykt eller elektronisk.

Mange bibliotek utvikler seg til sentre med AV og IT inkludert i biblioteket. Denne utviklingen er ikke reflektert i indikatorene. Bidrag til kursutvikling og endringer av institusjonenes undervisning er heller ikke tatt med. NFF etterlyser her et hovedpunkt i forhold til **samarbeid med aktører i egen institusjon**.

Når dette er sagt, er vi fornøyde med ”Nasjonale indikatorer for norske universitets- og høyskolebibliotek”, som går langt videre i retning av å måle aktiviteter i fagbibliotek, i forhold til dagens avlevering til ABM-statistikk.

NFF ønsker til slutt å understreke at statistikk må brukes med forsiktighet – mer for å spore trender enn å danne grunnlag for budsjettmessige vurderinger.

Oslo, 1.11.2009

Norsk fagbibliotekforening
.....

v/ Kristin Røijen, leder.
.....

